

XIII. *Credietwet voor den jare 1820.* (Beraadslaging over het wets-ontwerp.)

19de ZITTING.

ZITTING VAN DINGSdag 28 DECEMBER 1819. (1)

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Beraadslaging over en aanneming van het wets-ontwerp tot het voorloopig doen voortduren der financiële verordeningen voor den jare 1819 vastgesteld; — Ingekomen: 1°. Koninklijke boodschap ten geleide van twee wets-ontwerpen, bevattende de Titels 12 — 15 en 16 — 20 van het Burgerlijk Wetboek; 2°. missive der Eerste Kamer aangaande hare aanneming van het wets-ontwerp tot opheffing van het Hooggeregtsch Hof van Financiën en Zeezaken; 3°. verzoekschriften; 4°. boekwerk.

Voorzitter, de heer **van Markel Bouwer**.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 80 leden, te weten, de heeren:

Collard, de Serret, Mesdach, Angillis, Huytens Kerremans, Boeyé Pascal, Serruys, Camper, Rosier, van Toulon, Della Faille d'Huyse, Cuypers, Geelhand della Faille, van Hogen-dorp, van de Male de Nijs, Groeninx van Zoelen van Ridderkerk, van Heyden Reynestein, Metelerkamp, van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende, van Hees, Membrède, Reyphins, van Sytzama, van Randwijck van Rossem, van den Hove, de le Vielleuze, de Snellinck, A. J. J. H. Verheijen, Duvelaer van de Spiegel, Cornet de Grez, Surmont de Volsberghe, van Lijnden van Hoevelaken, Bijleveld, Duchastel, Collet d'Escury van Heinenoord, van de Poll, van Meeuwen, van Utenhove van Heemstede, van Heerdt tot Eversberg, Sandberg van Essenburg, Dotrengé, Trentesaux, van Iddekinge, van Aefferden, Troije, A. G. Verheijen, van Spaen van Biljoen, Gendebien, Tinant, Maréchal, Gérardon, de Langhe, van Lochteren Stakebrand, de Moor, Huyssen van Kattendyke, Faber, Estfix, van Wasse-naer Pancras, du Bus, Carbasius Bzn., Mesmaekers, van der Kemp, van Kessel, van Wickevoort Crommelin, van Eysinga, de Moreau de Bioul, Dedel, de Melotte d'Envoz, de Leonaerds d'Achel, Tamminga van Alberda van Rensuma, de Hemricourt de Ramioul, Pijcke, Clifford, Jarges, Lycklama à Nyeholt, Ingenhousz, Fabry Longrée, Dumont, de Jonge en Hennequin.

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting worden gelezen goedgekeurd.

(1) Dit verslag is opgemaakt naar: 1°. de *Officiële Notulen* van het gebeurde op dezen dag; 2°. *Nederlandsche Staats-Courant* n°. 306; 3°. *'s Gravenhaagsche Courant* n°. 156; 4°. *Journal Général des Pays-Bas* n°. 457, enz.

Aan de orde is de beraadslaging OVER HET ONTWERP VAN WET TOT HET VOORLOOPIG DOEN VOORTDUREN DER FINANCIËLE VERORDENINGEN VOOR DEN JARE 1819 VASTGESTELD.

De **Voorzitter** geeft kennis, dat Zijne Majesteit tot de verzochte bijvoeging in de op den vorigen dag voorgedragen wet, zijne toestemming had gegeven, en dat alle de Afdeelingen daarin alsnu genoeg hebben genomen.

De beraadslaging over dat onderwerp worden geopend.

De heer **van Lijnden van Hoevelaken** (1) vraagt het woord en zegt: dat hij steeds de toegeeflijkheid van onzen Koning en Souverein eerbiedigt en bewondert, die zich altijd bereidvaardig toont, om aan den minsten der wenschen van Hun Edel Mogenden, wanneer zulks zijn kan, gehoor te geven. Hij zal zich geenszins verzetten tegen de bijgevoegde clause der wet, hoe zeer dezelve aanleiding gegeven heeft tot eene vertraging, zonder welke, naar alle waarschijnlijkheid, het onderwerp van de tegenwoordige beraadslagingen, reeds heden, als wet zoude zijn aangenomen, en in het *Staatsblad* zijn geplaatst. 's Konings toestemming zal dus ook die van hem wegdragen, en hij zal zich met de voorgedragen wet vereenigen, omdat hij dezelve beschouwt als het regulerste middel om 's Rijks dienst aan geen stilstand bloot te stellen.

De handelingen echter der Centrale Vergadering, in dezen gehouden, komen hem bedenkelijk voor. Niet dat hij zich daarover, in dit geval, wil beklagen: neen, mannen, die het vertrouwen van Hun Edel Mogenden bezitten, en zich hetzelfde dagelijks waardiger maken, die, door hunne vaderlandsliefde, ijver en geduld in de voorzitting der Vergadering en van derzelver Afdeelingen, zich meer en meer verdienstelijk maken, zullen altijd zijne hoogste achting wegdragen; doch hoe hooger hij hen schat, hoe gevaarlijker hij het door hun gegeven voorbeeld zal rekenen. Hun Edel Mogenden toch, zullen toestemmen, dat het altijd bedenkelijk is veranderingen en wijzigingen in wetten voor te dragen, en dat zulks niet dan met de grootste omzigtigheid geschieden moet, wil men zich niet blootstellen, om, door overijling, wijzigingen te bekomen, die de ondervinding naderhand leert, dat eene voorgedragene wet eerder verergerd dan verbeterd. De Vergadering, heeft zulks reeds bij meer dan eene gelegenheid ondervonden, en voorbeelden daarvan bij te brengen zou hem niet moeilijk vallen. Dan, wat zijn

(1) De meeste dagbladen namen deze rede van den heer van Lijnden van Hoevelaken op: bij voorbeeld *Dordrechtse Courant* n°. 156; *'s Gravenhaagsche Courant* n°. 156; *Haarlemsche Courant* n°. 156; *Rotterdamsche Courant* n°. 156; *Utrechtsche Courant* n°. 157 (Holl.); *Journal Général des Pays-Bas* n°. 457; *Mercur d'Anvers* n°. 365; *Journal de la Belgique* n°. 365; *l'Oracle* n°. 365; *le Vénitien* n°. 394; *Fueller d'annonces de Mons* n°. 925, (Fransch); zie ook *Stuart's Jaarboeken* 1819, I, bl. 285—287 (Holl.)

De heer van Lijnden van Hoevelaken sprak eerst in het Hollandsch, en herhaalde den hoofdzakelijken inhoud zijner rede in het Fransch. Volgens *Journal Général des Pays-Bas* n°. 457, hield zij aldus:

« Je dis, Nobles et Puissants Seigneurs, que le respect que je dois au Roi, mon Souverain et mon Maître, m'empêche de faire des réflexions sur la clause qu'on vient d'ajouter à la loi, qui fait l'objet de nos délibérations; clause qui me paraissait simplement occasionner un retard, sans lequel, probablement nous aurions déjà vu l'objet de nos délibérations actuelles passé en chose jugée, et nous l'aurions lu comme loi dans le *Journal Officiel* de ce jour. Je donnerai donc mon assentiment à la loi, parce que je la considère comme la mesure la plus régulière pour prévenir que le service public ne puisse être exposé à une stagnation.

Mais à cette occasion, je crois de mon devoir, Nobles et Puissants Seigneurs, de vous faire observer, ce qui me semble, malgré tout le respect que je professe pour la Section Centrale, irrégulier dans sa conduite; nous venons de voir la réflexion d'une seule Section mise sous les yeux du Roi comme le vœu de l'Assemblée ou de la majorité d'icelle. Proposer des amendements à une loi est un objet d'une conséquence majeure, et mériterait bien une circonspection extrême. Déjà trop de précipitation à concourir à des amendements nous en a offert en plus d'une occasion la preuve fatale. Vous alléguer des exemples serait facile, mais ce serait superflu. Il suffit qu'il soit, ou qu'il puisse être, dangereux de faire passer le vœu d'un ou de plusieurs individus marquants, pour le vœu de la généralité de l'Assemblée. Pour obvier au mal, que je crains et prévois, je propose donc d'inviter la Section Centrale, à renvoyer toute proposition d'amendement, qui lui serait faite par une ou plusieurs Sections à la délibération des autres, afin de n'être soumise aux yeux du Roi, qu'après avoir obtenu l'assentiment de la pluralité des membres qui composent les diverses Sections. Si ma réflexion est goûtée de mes collègues, je suis prêt à en faire une proposition formelle; mais si ma crainte est jugée mal fondée, et que je sois seul de mon opinion, je l'abandonne. »

XIII. *Credietwet voor den jare 1820.* (Beraadslaging over het wets-ontwerp.)

hier, vraagt hij, voorbeelden noodig? Genoeg is het, dat de zaak van zelve spreekt. Wie ziet niet, dat, wanneer het gevoelen van eene Afdeeling onder het oog des Konings kan gebragt worden als de wensch van het meerderdeel dezer Vergadering, men als dan gevaar loopt, dat, vroeg of laat, de verwaandheid van dezen of genen drijver, die de hersenschimmen zijner inbeelding houdt voor de eenige en echte maximen van ware staathuishoudkunde, ons zijne denkbeelden opdringt, en dezelve opdischt als de wensch der Vergadering; terwijl maar weinigen hem aankleven, en de meesten deszelfs gewaagde stellingen, als gevaarlijk, zouden laken en afkeuren.

Om dit gevaar voor te komen, geeft hij in bedenking, of het niet zijn nut zoude hebben, de Centrale Afdeeling te verzoeken, om, wanneer er eene verandering of wijziging in eene voorgedragen wet, door ééne of meerdere Afdeelingen, wordt voorgesteld, dezelve weder tot een onderwerp der beraadslagingen van alle de Afdeelingen te maken, en eerst dan, wanneer zij den bijval verkregen heeft van de meerderheid der Afdeelingen, of der leden, die dezelve uitmaken, als de wensch der meerderheid, onder de oogen des Konings te brengen.

» Indien dit denkbeeld bij U Edel Mogenden, » aldus eindigde hij, » eenigen ingang mogt vinden, en er meer leden in mijne vrees mogten deelen, alsdan ben ik bereid, zoo noodig, daarvan nader een formeel voorstel aan de Vergadering te doen. »

De heer van Hogendorp zegt, dat bij het voorstel, door den vorigen spreker aangekondigd, wanneer het gedaan wordt, volkomen zal ondersteunen.

De Voorzitter zegt, dat, wat het beginsel, in het aangekondigd voorstel van den heer van Lijnden van Hoevelaken vervat, betreft, hij het daarmede eens is; doch, wat aangaat het geval voorhanden, de gevraagde bijvoeging eenstemmig door de Voorzitters van alle de Afdeelingen was verlangd, en dat Zijne Majesteit, de aanmerking gegrond vindende, ook terstond daaraan Hoogstdezelfs goedkeuring heeft gehecht.

Geen der leden meer het woord vragende, wordt de beraadslaging gesloten, en het wets-ontwerp strekkende tot het voorloopig doen voortduren der financiële verordeningen voor den jare 1819 vastgesteld, met éénparigheid van stemmen aangenomen.

De Voorzitter berigt dat zijn ingekomen:

1°. eene Koninklijke boodschap ten geleide van twee ontwerpen van wet bevattende de Titels 12—15 en 16—20 van het ontwerp van het Burgerlijk Wetboek.

Na de mededeeling van den inhoud der Koninklijke

boodschap, wordt besloten de wets-ontwerpen te doen drukken, ronddeelen en te verzenden naar de Afdeelingen. (1)

2°. eene missive van de Eerste Kamer, daarbij berigtende dat zij zich heeft vereenigd met het ontwerp van wet tot ontbinding van het Hooggeregtschhof van Financiën en Zeezaken, dat, door de Tweede Kamer aangenomen, haar werd toegezonden.

Deze missive wordt voor kennisgeving aangenomen.

3°. de navolgende verzoekschriften, als:

een adres van de Jonge en andere veen-eigenaren van de Smilde, in de provincie Drenthe, voordragende eenige bezwaren tegen de voorgesteld geweest zijnde verhoogde belasting op den steek-turf;

een adres van de schouten der gemeenten Denekamp en Losser, verzoekende den ophef van voor dezelve gemeenten drukkende bezwaren, welke uit het stelsel der in- en uitgaande regten en der accijnsen voortvloeijen;

een adres van de Poupeze de Kettenis en zijne schoonzuster Mevrouw de baronesse de Villers, zich beklagende over eene uitspraak van het Hof van Assises te Maastricht, van den 13den Januarij dezes jaars.

Deze adressen zullen worden verzonden naar de Commissie voor de verzoekschriften.

4°. een exemplaar van het » Magazijn voor het armwezen in het Koninkrijk der Nederlanden. III. 4.

Dit werk, van welks inzending in de notulen van het gebeurde van heden zal worden melding gemaakt, zal geplaatst worden in de boekery der Kamer.

De Voorzitter geeft nog kennis aan de Kamer, dat hij dagelijks van de Regering nieuwe onderwerpen van beraadslaging voor de Kamer verwacht. (2)

De zitting wordt daarna opgeheven.

(1) Zie Bijlagen onder n°. XIV—XV, en de aldaar op bl. 358 aangeduide bronnen. De 's Gravenhaagsche Courant in n°. 156, en andere dagbladen, melden dat de Voorzitter bij deze gelegenheid de leden heeft uitgenoodigd, zich in hunne Afdeelingen van de maand October bezig te houden met de behandeling van het voorstel van den heer van Wickevoort Crommelin en anderen, betreffende de wijze van overweging van de ontwerpen van het Burgerlijk Wetboek.

(2) Volgens de 's Gravenhaagsche Courant n°. 156, en andere dagbladen, is die mededeeling aan de Kamer gedaan.